

# HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr  
1370-19

meddelad i Stockholm den 31 maj 2019

## **KLAGANDE**

AA

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Kammarrätten i Stockholms beslut den 1 mars 2019 i ärende KST 2019/126

## **SAKEN**

Rätt att ta del av allmän handling

---

## **HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE**

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer det överklagade avgörandet och visar målet åter till kammarrätten för fortsatt handläggning.

## **BAKGRUND**

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dessa inte omfattas av sekretess. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen dit eller upprättad där.
2. En begäran om att få ta del av en allmän handling ska göras hos den myndighet som förvarar handlingen.

Dok.Id 204182

---

**Postadress**  
Box 2293  
103 17 Stockholm

**Besöksadress**  
Birger Jarls torg 13

**Telefon**  
08-561 676 00

**E-post:**  
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

**Telefax**  
08-561 678 20

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
08:00–16:30

# DOM

Mål nr  
1370-19

3. Enligt bestämmelsen om s.k. partsinsyn har en part i ett mål i en allmän förvaltningsdomstol rätt att ta del av det som anses ha tillförts målet. Det gäller såväl allmänna som icke allmänna handlingar. Sekretess gäller då endast i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift inte avslöjas.
4. AA begärde hos Polismyndigheten att få ta del av ytterligare handlingar i ett antal ärenden som myndigheten tidigare sekretessprövat.
5. Polismyndigheten avslog begäran med motiveringen att det inte fanns några ytterligare handlingar eller uppgifter som kunde lämnas ut utan hinder av sekretess.
6. AA överklagade Polismyndighetens beslut till Kammarrätten i Stockholm (mål nr 1413-19). Han begärde därefter att hos kammarrätten få ta del av de handlingar som kammarrätten lånat in från Polismyndigheten med anledning av överklagandet.
7. Kammarrätten avslog AA:s begäran. Kammarrätten hänvisade till domstolens beslut den 19 februari 2019 i ärende dnr KST 2019/103 och uttalade att handlingar som överlämnats till domstolen uteslutande för överprövning enligt 6 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, inte anses inkomna dit. De begärda handlingarna var därmed inte allmänna handlingar i tryckfrihetsförordningens mening.

## **YRKANDEN M.M.**

8. AA vidhåller sin begäran.

**SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET****Frågan i målet**

9. Frågan i målet är om en klagande med stöd av bestämmelsen om partsinsyn har rätt att från en domstol få del av en handling som översänts till domstolen med anledning av ett överklagande av en myndighets beslut att inte lämna ut handlingen till klaganden med hänvisning till att uppgifter i den omfattas av sekretess.

**Rättslig reglering***Partsinsyn*

10. Enligt 43 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, har bl.a. en klagande rätt att ta del av det som tillförts målet med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § OSL.
11. Av 10 kap. 3 § OSL framgår att sekretess inte hindrar att en enskild som är part i ett mål hos domstol och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i målet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs.

*Handlingsoffentlighet*

12. Bestämmelser om allmänna handlingar finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.
13. Av 4 § framgår att en handling är allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt 9 § är att anse som inkommen till myndigheten.

14. En handling anses enligt 9 § första stycket ha kommit in till en myndighet, när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa.
15. Av 17 § framgår att en begäran om att få ta del av en allmän handling ska göras hos den myndighet som förvarar handlingen.

### **Högsta förvaltningsdomstolens bedömning**

16. AA är som klagande part i det mål hos kammarrätten till vilket de aktuella handlingarna hör. En part har enligt 43 § FPL rätt att ta del av det som tillförts målet med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § OSL.
17. Syftet med bestämmelsen om partsinsyn är bl.a. att värna enskildas rättssäkerhet genom att den som är part i ett mål i princip ges tillgång till alla de uppgifter som kan komma att ligga till grund för avgörandet i målet. Partsinsynen omfattar såväl allmänna handlingar som icke allmänna handlingar under förutsättning att de har tillförts målet.
18. En första fråga är därmed om handlingarna ska anses vara tillförda kammarrättens mål.
19. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att de aktuella handlingarna översänts till kammarrätten endast med anledning av överprövningen av Polismyndighetens beslut att inte lämna ut dem på grund av att uppgifter i dem omfattas av sekretess. Handlingarna utgör alltså föremålet för prövningen i målet.
20. Om handlingar som ska sekretessprövas av domstol skulle anses vara tillförda målet skulle en överprövning av en myndighets beslut att inte lämna ut handlingar med stöd av offentlighetsprincipen i de flesta fall bli meningslös, eftersom klaganden enbart genom att överklaga beslutet skulle få en betydligt mer omfattande rätt till insyn med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 3 § OSL. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening är det uppenbart

att detta inte är förenligt med syftet med bestämmelsen om partsinsyn och att 43 § FPL därför inte ska ges en sådan innebörd.

21. I rättsfallet RÅ 2009 not. 51 behandlades bl.a. frågan om vissa handlingar skulle anses vara tillförda ett mål. En person hade överklagat en myndighets beslut att inte lämna ut en adressuppgift och därefter hos kammarrätten begärt att få ta del av vissa ytterligare handlingar som myndigheten bifogat överklagandet. Kammarrätten lämnade inte ut de bifogade handlingarna med motiveringen att de inte var att anse som inkomna till domstolen i den mening som avses i tryckfrihetsförordningen. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg dock att klagandens begäran skulle uppfattas som en begäran om att i egenskap av part få ta del av handlingarna och att handlingarna var tillförda kammarrättens mål eftersom beslutsmyndigheten bedömt att de var av betydelse för kammarrättens prövning. Frågan om handlingarna kunde lämnas ut borde därför ha prövats enligt den sekretessbrytande bestämmelsen i nuvarande 10 kap. 3 § OSL (se även RÅ 2000 not. 197).
22. Den nu aktuella situationen skiljer sig från den i de ovan nämnda rättsfallen på en avgörande punkt. De handlingar som då begärdes ut var inte de som skulle sekretessprövas i målen utan begäran avsåg handlingar som beslutsmyndigheten bifogat som ett underlag för prövningen.
23. De handlingar som AA begärt att få ta del av är däremot samma handlingar som Polismyndigheten vägrat att lämna ut och som var föremål för kammarrättens prövning. Som Högsta förvaltningsdomstolen konstaterat ovan (punkt 20) kan sådana handlingar inte anses tillförda målet. AA har därför inte rätt till partsinsyn avseende dessa handlingar.
24. Eftersom AA inte har rätt till partsinsyn beträffande handlingarna uppkommer frågan om han har rätt att ta del av dem med stöd av bestämmelserna om handlingsoffentlighet.

## DOM

Mål nr  
1370-19

25. Kammarrätten har bedömt att de aktuella handlingarna inte är allmänna hos kammarrätten.
26. Högsta förvaltningsdomstolen har i dom denna dag (mål nr 1127-19) funnit att en handling som översänts till en domstol med anledning av ett överklagande av en myndighets beslut att inte lämna ut handlingen med hänvisning till att uppgifter i den omfattas av sekretess, är att anse som inkommen till domstolen. De nu aktuella handlingarna är således allmänna hos kammarrätten under den tid de förvaras där.
27. Det ankommer på kammarrätten att pröva om sekretess hindrar ett utlämnande av handlingarna. Kammarrättens beslut ska därför undanröjas och målet visas åter till kammarrätten för fortsatt handläggning.

---

---

---

---

---

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Anita Saldén Enérus, Per Classon, Kristina Svahn Starrsjö och Ulrik von Essen.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Esin Tubluk.